

Universitätsbibliothek Paderborn

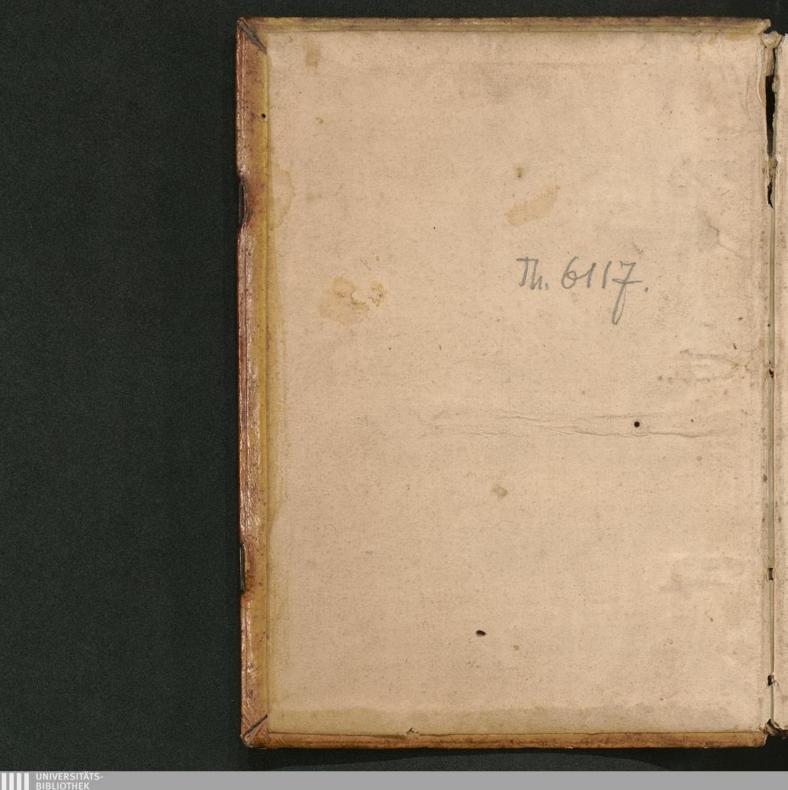
Svper Coelibatv Monachatv Et Vidvitate Axiomata

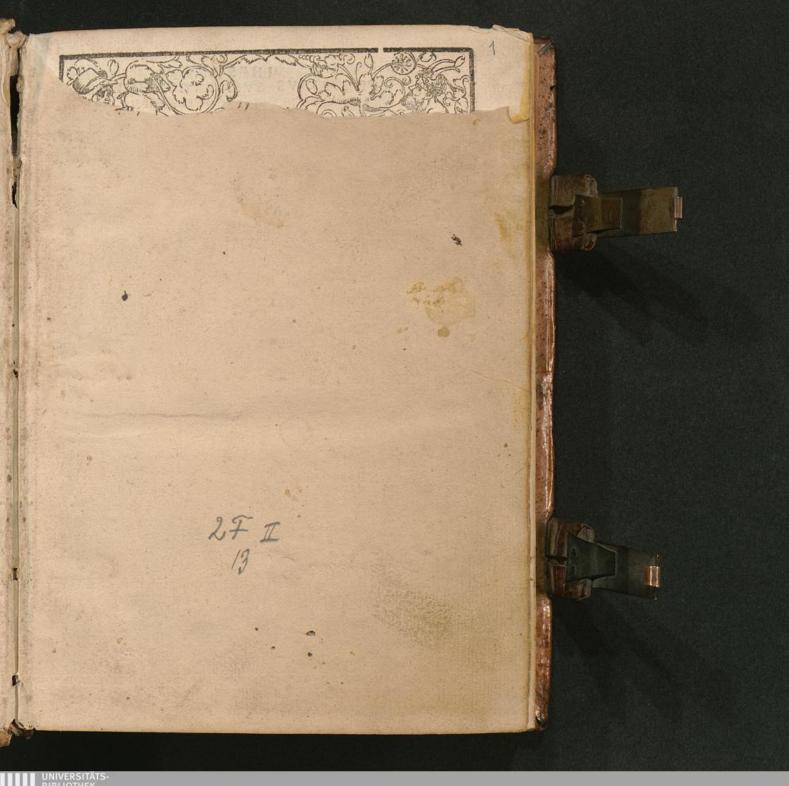
Karlstadt, Andreas
Vvittembergae, 1521

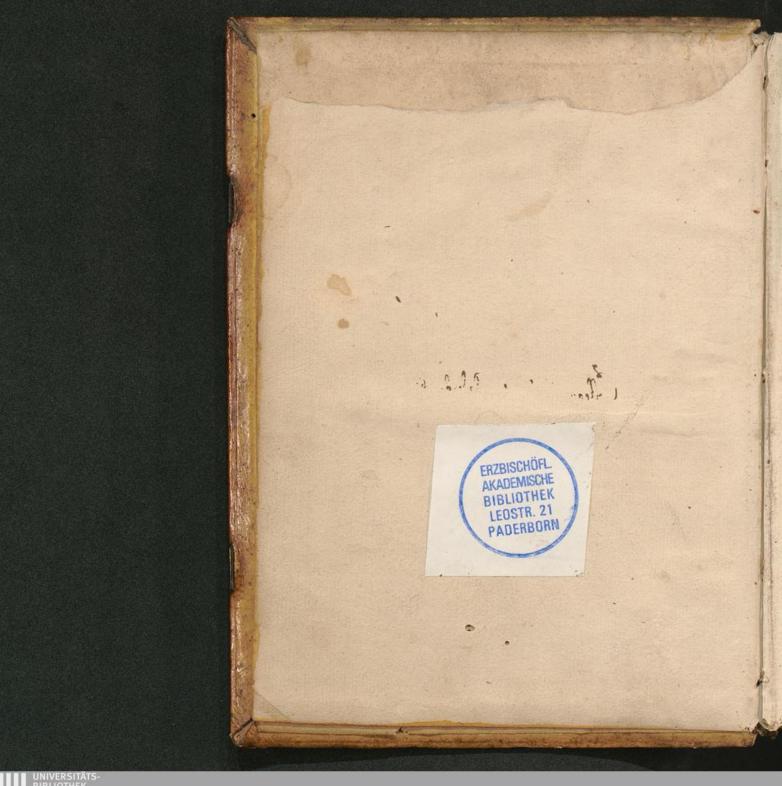
VD16 B 6126

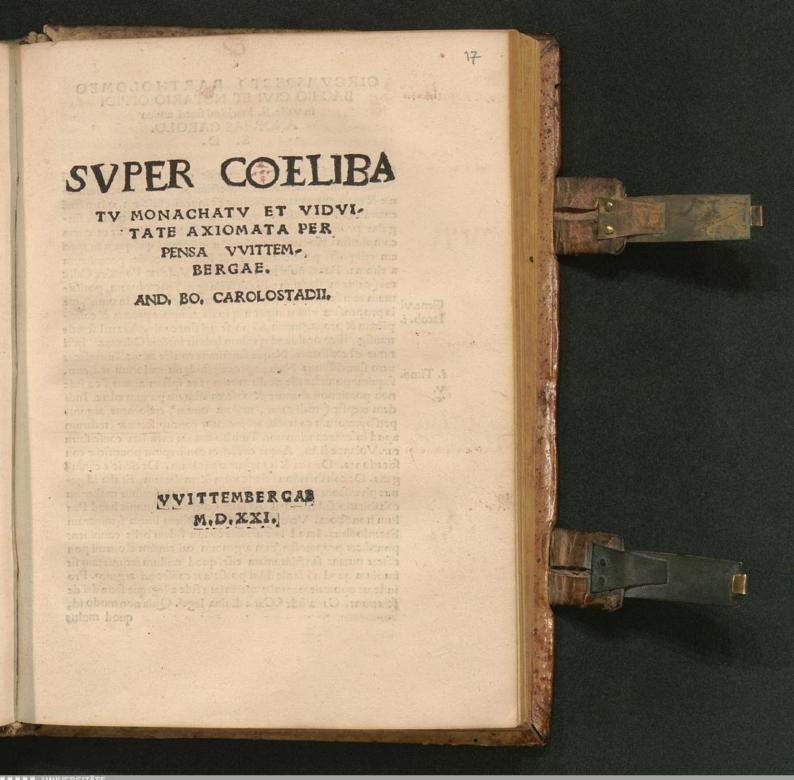
urn:nbn:de:hbz:466:1-33459

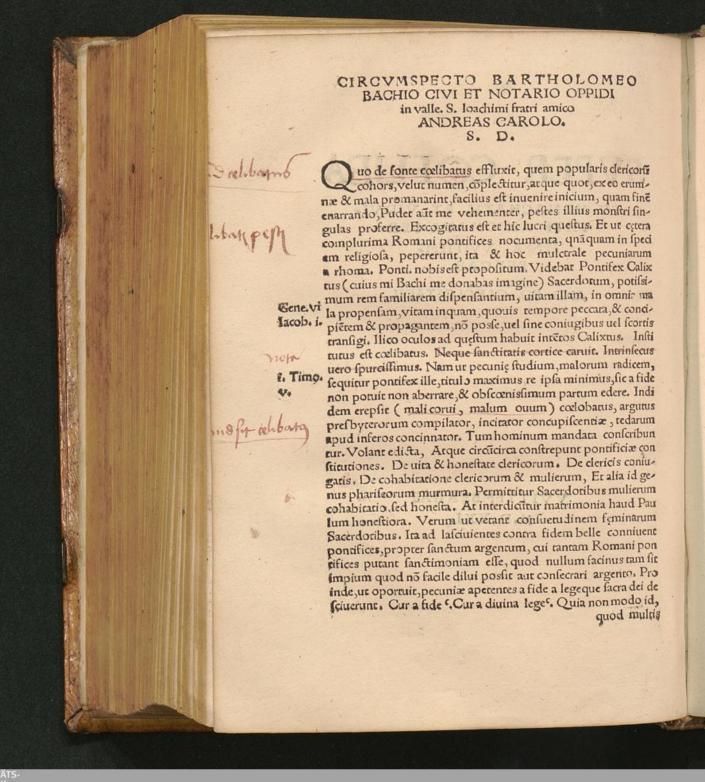

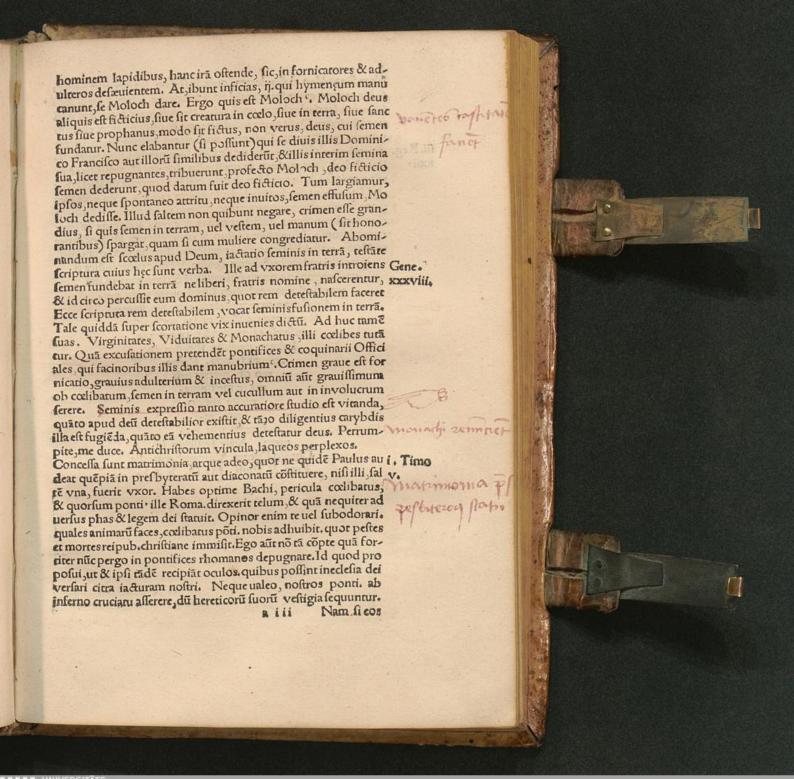

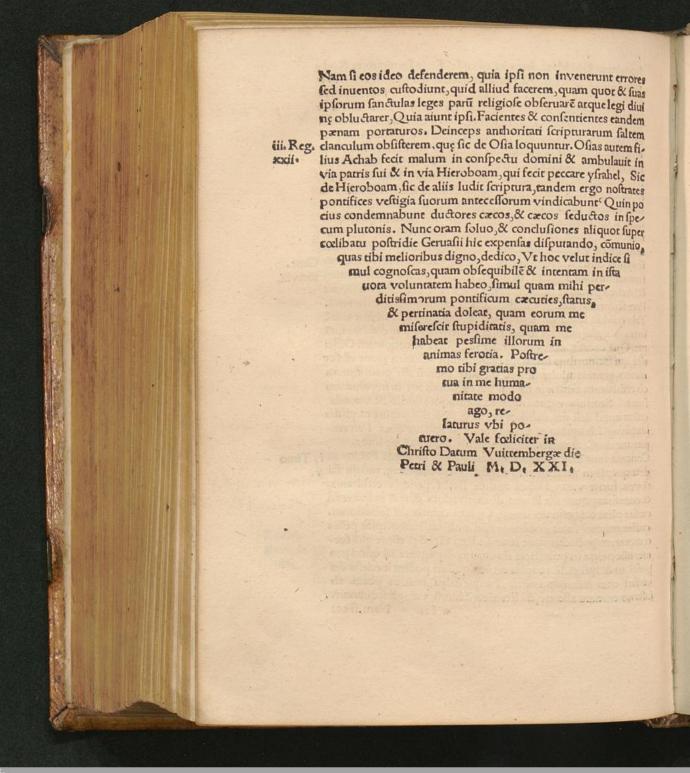

verentur, ipli uiderint. Hoc feio, genusillud. Confessorum, esse genus rimarum plenum, arque ab illis perfluere folere, quicquid infunditur. In conulis, in comesationibus.inter pocula, sub ebrie tatibus secreta illa, & sides in aurem credita, effluxerunt. Atfacio milla hec,iralcatur mihi fan di fratres ve uolunt, mo ne ledane ve cupiunt. Neque ipfi funt malorti precipui authores. Sed pontifices Romani, quorum uoluntare & prudentia coelibatus in Ede sia dei institutus fuit. Itaque in caput Pontificum Rhomanorum malorum collusies refluer. Ego uero, fint iuditio vestro. Ponti-Flagitia leuicula, scelestissima farinora lege dei comoni tus noui. Opinantur homines, Monachatum aut Sacerdonii aut Virginitatem tum conferuari, cum no peccatur, nature permiffu Er cum eam san ctimoniam intuentur, subcrescunt multo peior crimina, scilicet fornicationes cum dis alienis. Vellem, scripture teltimonio ductus, decem fcortorum congressum, & alia fornica tionum genera dissimulasse quam ad vnum tale conniuere. Deutro. Non me fugitillud scripturarum monumentum. Non erit mere trix, no erit scortator in filiis Israhel Et quod ab omni fornicatio ne abstinere debemus. Neque nunc loquor, de ardore masculorum in masculos. Sed de iis delictisag), quæ senciunt illi, qui se cum vruntur. Falluntur magna cii ia Eura Sacerdotes, Monachi-Viduæ & Moniales exagitari incendio concupifecciæ, fiscennium inter facra canentes, dum purant, fe non grauiter peccare. Fa cessant modo aures plus iusto castiores. Arrigat auriculas mens sa erarum litterarum cupida. Opinantur se se non delinquere, cum in cuniculis & cellis & solitudine haud seio quid efficiant cofricatione. Decipitis quide nos, deu aut nequaquaa, Non esus sic virgines, non continentes, neque casti, cum vrimini, & ex incendio semen iacitis uel in retram uel in vestimentum. Perpetratis se minis iactu crimen et fornicatione & adulterio incomparabiliter peius, Non tamen vestra sponte deuij. Sed peruersa pontificum Rhoma, do ctrina seducti. At no euadetis pæna. Nam & decepti & impostores eanda culpa, diverso rame cruciaru præstabunt. De illo autem crimine sic scriptura detonat. Si quis dederit de se gviii, & minesuo Moloch moriatur populus terræ lapidabitett. Quod fi populus negligens fuerit, & dimiferit hominem, qui de femine suo dedit Moloth, nec voluerit eum occidere, succidam ipsum & omnes qui cosenserut Itaque poena luent comutaturi vita morte qui semen suum dant Moloch, Occiderur & illi qui non obrust hominem lapidibus

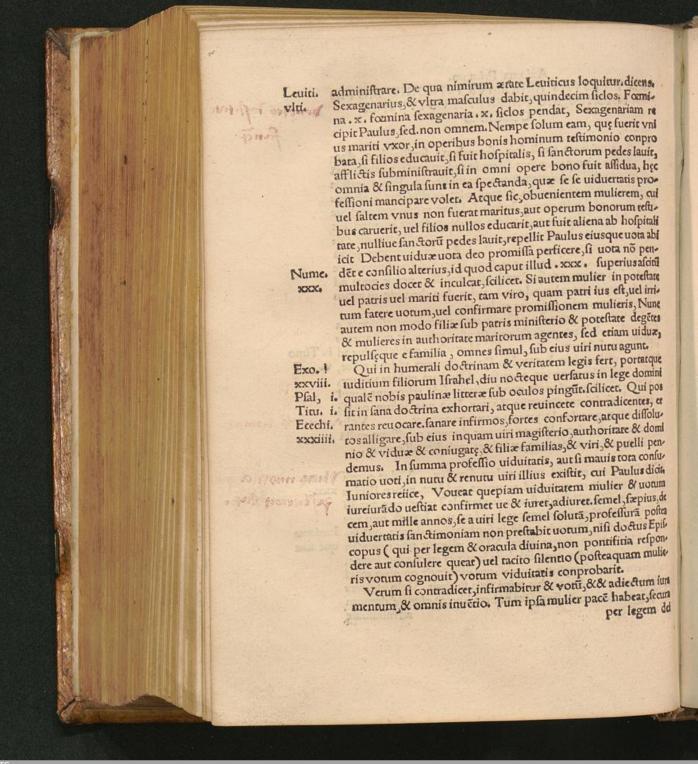
Axioma Primum. SICVT VIDVAS REIICIMVS IVNIORES, SIC MO NACHOS, SIC PRESBYTEROS IVVENES COELIBES

oc primum pauli fuie, secunduma similitudine, dueenm est argumentum, situm in eadem causa, propter qua vetuerat paulus viduitatem iuniorum mulierum. Porro inest le gi diuinæ, tractus ad fimilia. Neque enim extrinsecus & alienus est, a rebus, ad similia rerum, ductus, sed intra vim potestatemque conprehensus. Etenim, nisi ad eas res, & personas coaptari lex posser, quæ quandoque erunt similes multa tropologiæ dulcissi ma argumenta periissent. frustra Paulus argumentaretur plera que inaniter & Moses, tabernaculum, iuxta similitudinem & ex emplar (in monte conspectum) efformauisset, neque noua ad vetere, neque vetus lex ad nouă, velur duo cherubin in arcam restimonii conuersis uultibus viderent.

Verum enim vero sic posteriorem partem propositionis, a similirudine ductam, probabimus, ve nihil minus sie, qua apertis Huc víque nobis Paulus ad i. Timo testimoniis destituta. Timotheum loquitur hec verba. Porro iuniores viduas reiice, Ve cum in lasciuire caperint aduersus Christum nubere volunt, habentes condemnationem, quod primam fide reiecerunt, simul autem ociose discuut circumire domus. Imo non solum ociose verum etiam garrulæ, loquentes quæ non oportet igitur iuniores nubere, liberos gignere, domum ministrare, nulla occasionem dare aduersario, vt habeat maledicendi causam.

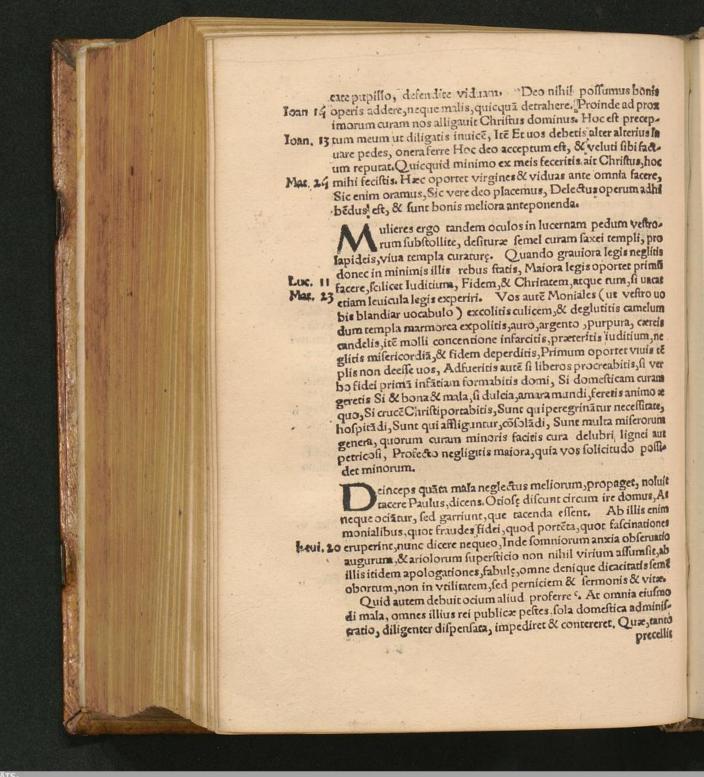
q uamquam numeri. xxx. palam dicat lex. Vidua autem Nume. & repudiara, quicquid vouerint, reddant, tamen Paulus xxx. nota Viduitatis reiicienda statuir, atque vult Timotheum, aut illi us similem Episcopum reitcere viduasiuniores, hoc est, minores sexaginta annis. Quandoquide in superioribus docuie, qua se- Iuniores nem uiduam liceat eligere, dicens. Vidua eligatur, non minor an que fint nis fexaginta. Postea uero subdens. Juniores reiice, tacite innuit, minorem annis sexaginta a professione uiduitatis, omnino repel li debere, arque ad connubia mitti, quia subiecit. Volo iuniores hoc est minores annis sexaginta nubere, liberos gignere, domum ad ministrare

mibent

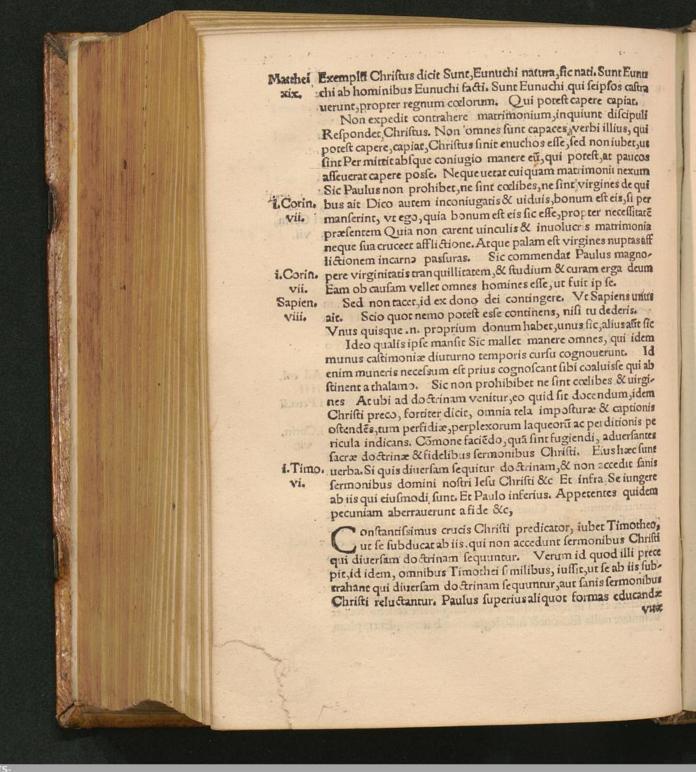

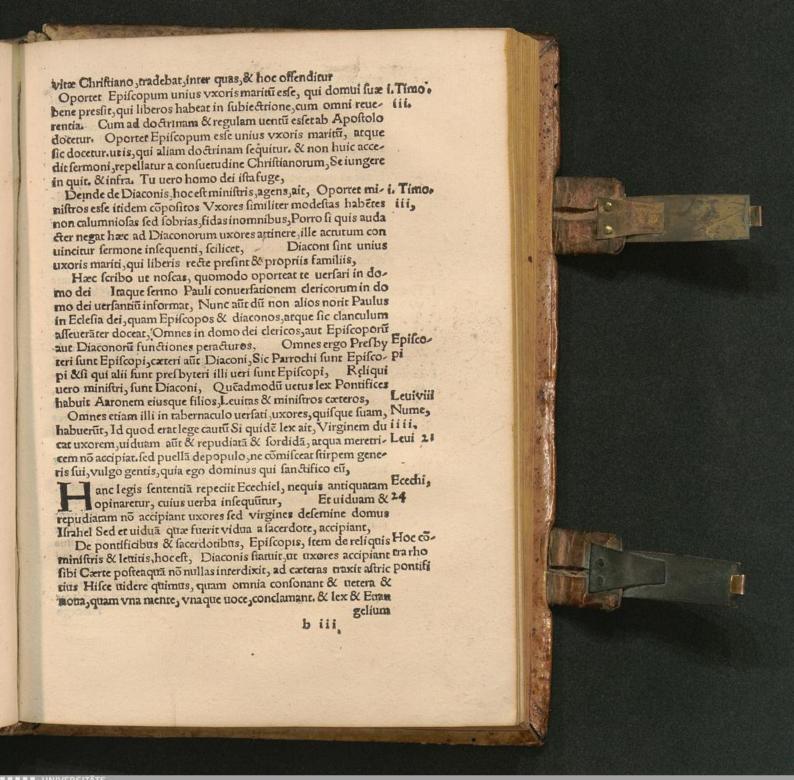
per legem dei, quoniam illi propiciabitur dominus, quia contradixit vir, in lege domini gnarus. Nolo virum in lege Pontificum Romanorti peritum, sed in sola domini lege eruditum. Proinde mulierem ad viduitatis professionem propendentem. scire oportet, uotum eius, penitus ab Episcopo Timothei similimo pendere, itaque finat se se doceri, & obsequatur. imotheus autem iusius, reiicit iuniores viduas & ad partit liberorum, ac administrationem domus adhortatur, imo grahit. Ideoque similes Timothei pontifices, omnem mouere lapidem debent, ve nubant, ut liberos alant, ut domum dispen-sent mulieres. Si quis autem Episcoporum vellet Timothei atque Pauli dignitate & titulo similis elle, & dislidere sensu & moribus, nosse debet mulieres consulendu esse dominti, qui con quirentibus legem suam, nobis in comune adhuc adest, loquitur & consulit, cuius uerbum, lucerna pedibus nostris est, quam si sie p sal. e. denter quis alle catur, non ab errabit a vero. epudiatas se sciant iuniores annis sexaginta a professione Gen.xvi R epudiatas le idant lumores unos lexaginta a proteinone viduitatis, contracturas matrimonia. & dispensationi reisa Gene. miliaris dedendas. Neque absque causa, serilitatem detessatur. XXV Sara, Rebecka, Rachel, atque deinde Lia, Anna & reliquæ fanc. Gene. eze mulieres. Neque ioco tot locis loquitur precepitque domi 79 nus. Crescite & multiplicamini. Item, Cresce & multiplicare, i. Reg. i. Filie funt Abrahæ, cuius semen esse oprotet sicut codi stellas. & Leui. maris arenam, quorum numerum haud quaquam consequentur 20 viduitate, itaque nubant non enim quibunt uiduæ (contra scrip Gen.i turarum authoritatem) deo conplacere. Postremo nolo virgines VIII, ix. uestales, monachas viduas celare, dispensationem rei domesticæ bonum opus esse, a scripturis comendatum, & antecellere multis nominibus preculas illas perpetuas quas muslant in facra æde, Sicenim ait Chriffus Cum oraris, nolite multi loqui, ficur Ethni Mat. v. ci faciunt. At hoc diluunt belle, respondentes. Nos canimus & clamamus, Certe astute vitant reprehensione Christi, Quia logas coceniones uocum effundere & alto clamore preceseructare, no est loqui sed clare & alte loqui. Esaias absque velo dispesatione Esai. i. rerum erga proximos maxime domeficos longifilmeanteponit precationibus. Cum muitiplicaueritis inquit orationes uestras non exaudiam Quærite iudicium, subuenite oppresso, iudi-

CROS

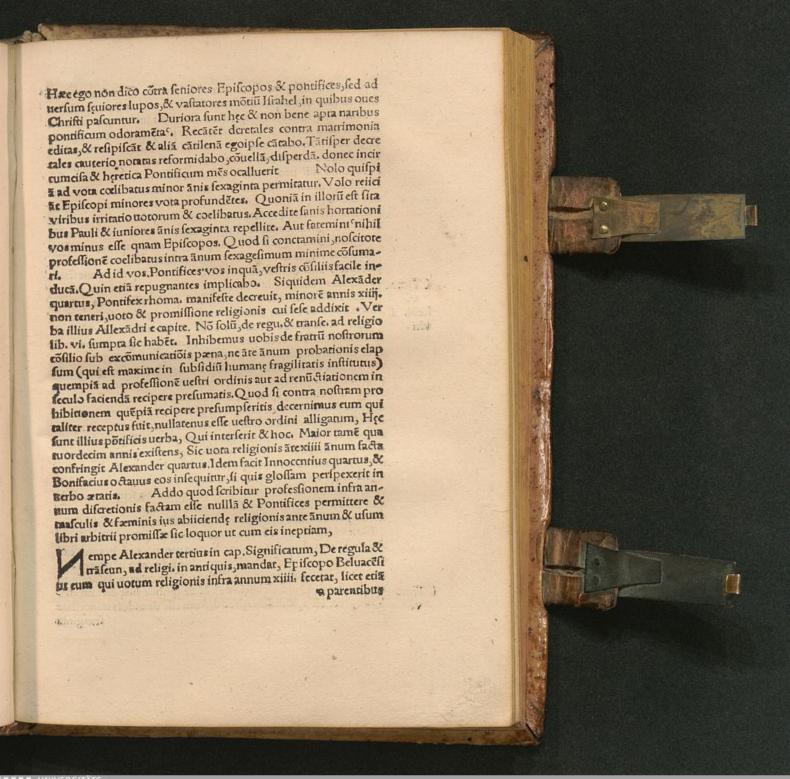

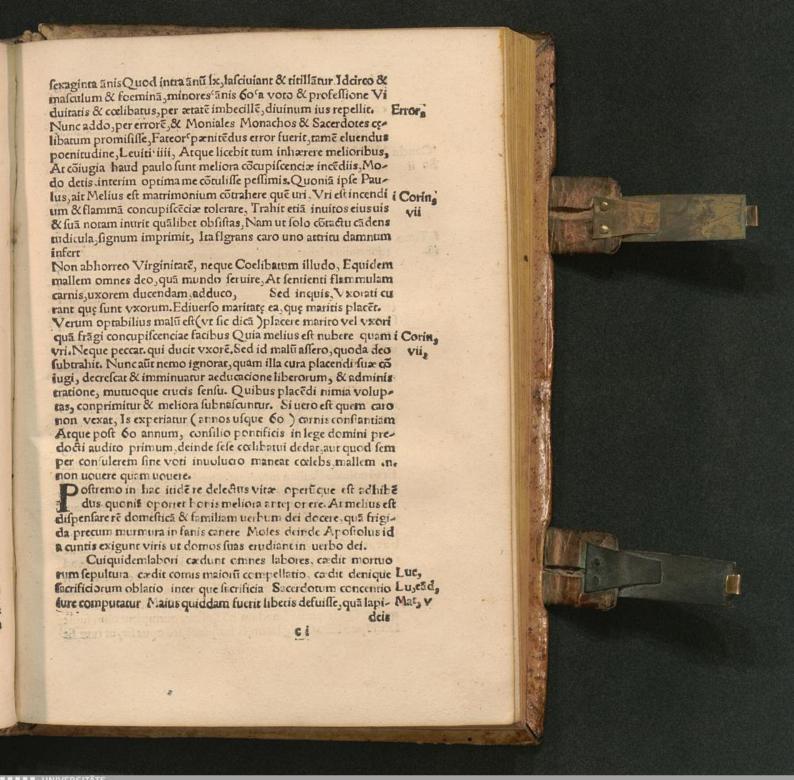

gelium & Paulus prefbyteri, vxores ducat. Neque Chriffus Sas cerdotes a matrimoniis feilixir. Obtendar mihi quis illud, Qui potest capere capiat. Ego illi sicobloquar. Fortasse tu capisce libarum, at ipfe intra annum fexagelimum volo te periculii perfenfe cafticatis & diuini muneris facere, & interea a coelbaru abfi nere Fieri.n. potest hodie castus existas, Aut unti & altertannum catte percurras, Dein lasciuiedo cotra Christu inteperater viuas Non est quomo veteribus noua cocordant iubena Sacerdoubus vxores ducere. Hecestaut sana doctrina, fidei verbii, a quo Ponsices Rhoma, pecunizapperentia excutientes desciuernnt aberra tes a fide. Pontifices docent, No esse a ministris dei ducendas ve ores, At no tacet Christus, Non omnes capiune hoc verbu. Es contraclamat Paulus. Sint vnius vxores mariti. Obliftit pontificibus Lex inquiens, Ducant, accipiant fibi uxores defuo ges nere Genus illud perfidia rhoma. ponti deperiit, quod dominus f. Timo, coegit. Nnnc & audiant maledi Aa, execrationes, quas Paulus ad uersus pontisicum studia eiaculatur. Qui dicit. In posterioribus semporibus desciscent quidem a fide. attendentes spiritibus impositoribus, ac doctrinis dæmoniorum, persimulatione salsi loquioru, cauterio notata habetium conscietiam, prohibetium cotrahere matrimoniũ Vide mi Bachi, quanta tragoedia mouet po i Timo, tificibus rhomanis Paulus. Qui dixir Seniorem ne seuius obiurges, sed adhortare ut patre, Is maledictoru imbrem in homines, colluuie pessia dignissimos) essundir,omne stomachi sentinam euomes. Nunc quia rhoma, ponti no sunt seniores, sed squiores Antichristi licet mihi cruda stomachi, cui periculoru mole, tum ant maruiactura concitato, aduerfim pontificias decretales spuere Animaduerte tu quibus malis adoritur malos. In posterioribus temporibus quidam desciscent aside, nota acerbissimam obitive garione & eam nota, quam quifque Christianus cauebit, dicit na A fide & ueritate, in infidelitate & falli-Aberrauerunt a fide. eatem collapsi, ergo in heresim ceciderut ponti, rhoma, qui unu erunt matrimonia. Sed quibus doctoribus artedunts. Artedunt spiritibus impostoribus. Defixerut in mête & oculos in piritus deceptores. At quoru doctrina fuit. Fuit dæmonioru, & coru, qui pierare qui religione, qui omnis boni prerexett simulant, intinfe cus aut nihil funt minus qua pii religiofi, boni, nihil magis qui auariffima dæmonia, peruerfores religionis, falfi loqui mendaces

a parentibus ablatum, denuncier obsolutum. Clemes tertius de filia minore annis quaturodecim statuit ut uidere licet in c Cum virum, cum sinaus, cxv, q.i. illud, &in aliis locis, que nune ad sumpsi ideo coaptaui, ut potifices suis propriis funibus capere. Ergo cum pontifices nudos & inermes omni scripturæ mumime to destitutos tamen ausos cernimus pronuciare, Vota religionis infra annuxiiii pro masculo, & xii pro fæmella facta, esse nulla. Quidego audebo adiurus scripturac. & ratione fortioric. Annus decimus quartus ta infirmæ ætatis eft tempus,ut eo,perpau ei senciantuicia in que maxime inclinantur, hoc conspicuum & cocessium opinor, tumque aculeos Adami veteris vix effloruisse Queso igitur, Qui ætate illa, probationis tempus, pontifices affeueratis'. Quo nec vim nec copia nec incendia fentimus concu piscetize. Ideo quid stultius vestro inueto. Et quid potuit sand i. Timo. proteruius Debebatis vos, qui primas occupatis, fastigia magni honoris oftentates, ate omnia que siife probatiois anum que das feriptura, Is est annus 60mus. iuxta Pauli senteria & secundum Leui. 1. Moyfen & masculus & foemina eode anorum numero cesentur. vla. Intra eum periculi & ex perientiæ anum. Quo quisque pericula facie castrationis sue, &muneris continentie sibi adeo gratis dona eze. Omnia codibarus & virginiratis vom, ab anis fexaginta facta pronuncio imperfecta, & extremam manum necdum consecuta, Arque esse rantula, quot ii qui uouerunt, possunt siue sint Mona chi siue Monachæ siue uestales uirgines, siue pres byteri possunt inqua fimulis concupifcenticacti, monafteria & vota relinquere atque se se diuino permittéte. preter perpetuti periculum, ma Hoc permittunt pontifices minoribus antrimoniis iungere. nis xiiii. dum adhuc concupifcentiæ stimuli iacent & dormitans Quæ ratio. Quæ scripturæ authoritas arcebie me similia dice turum, de eo tempore, quod probationi datur a scriptura. & in quo carnis illecebra se prodit & vnum qualiber ea in parte acri ter adgreditur, ubi est homo mollior, & cocupiscentia robustion Non video, deum testor, inconueniens, nisi quis posserinficiari Annum sexagesimum, tempus esse, quo per moras debeamus con ginentiæ perferuerantia explorare. Nemo porto id poterit nisi qui porest Paulum conculcare, dicerem, Cum esperint lasciuire co 1. Timo. tra Christum. Quid est lasciuere. & de quibus hoc dictum est. Vide precedetia, & uidebis, hoc dictum esse de uiduis minoribus **Lexaginus**

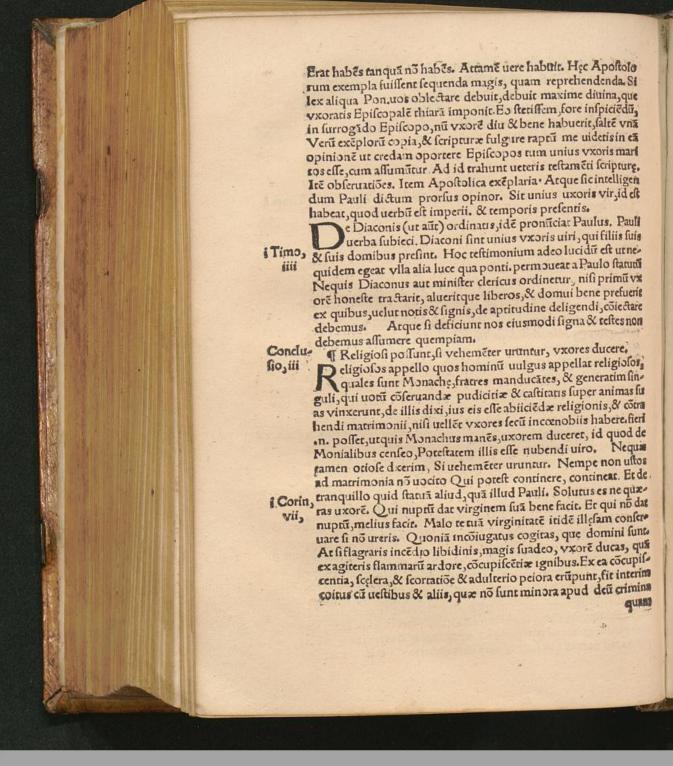
BIBLIOTHEK PADERBORN

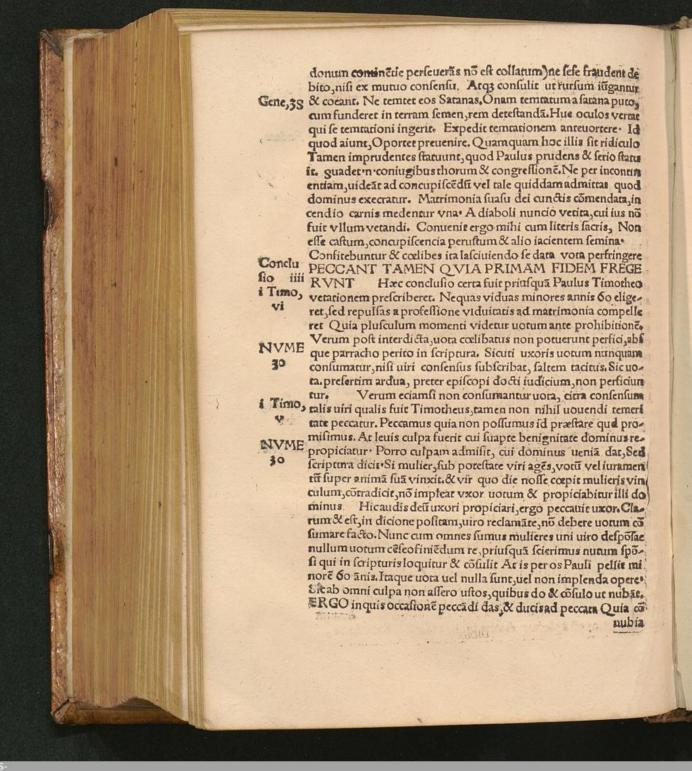
meistemplis,& mulfationibus horariis quando maior est mifert. cordia, qua facrificium, itaque oportebienos primu maiora legie exequi, arq3 deinde, cum ociamur, minora persequi, nisifore nimiusiple laxiore finu ifthæe tractare, vitimo quoque honeftius est victirare e laboribus qua mendicirare & oblationibus. Concin NON SVNT ad facros ut aiunt ordines vocandi, qui coniugia Quamqua & hac obfiftat fanctitatirho non cognouerunt. manorum pontificum, attamé eft Christiana, e facris litteris erum potissimum Paulinis. Pauli uerba ad Timotheum supra recensus quæ cum sint propria huius axiomatis munimen non te lector queso tedeat trastata retrastare. Oportet Episcopum vnius tre rum, nullus deberin Episcoporum numerum ascisci, nisi uel una exore habuit. Adminus debuit una uxore habuille, qui Episco pus deligitur. Ideo nemo in Episcoparum est ponedus, nisi prius cognouerit, aut nunc cognoscat uxore. Porro sic debet unius mul leris maritus extitis le, quod no modo habuerit uxore, uerumetia filios, dein de nedum filios, fed filios fubditos & obedientes. Item oportet eum bene prefuisse domui. Hæc enim universa contexuit Paulus, dicens. Oportet Episcopum esse unius nixoris maritum, qui domui sue bene presit, qui liberos habeat in subiectio. ne, cum omni reuerentia. Quod de Episcopis statuitur, id iure de quolibet presbytero statutum est, quia ius biblicum no discriminat inter Episcopum & presbyterum. Constat aute ex nuncalsumpta sententia. Episcopum oportet unius uxoris esse maritum. Irem habere filios, obedientes. Quod pontifices gloffis, alicunde ex fuis cerebris, accerfitis, fic interpretantur. Ideft, oporter Epifco pum non habuisse duas uxores sed una tatum aur penitus nulla. Et id uoluisse Paulum mordicus corendunt Equide autem quere eur Paulus diese. Oportet, Episcopum unius uxoris esse maritum Icem qui filios habeat & domui præffit, hæc uerba & prefentiam denotant & necessitatem significat, Quid obsonaret si dicerem. O portet eum qui opus Episcopi assumit, co tempore uxoremhaberegitem filios,ite dispensatione domus, cum eligitur, endem ue ritate, qua eum, uigilate, sobrium, modestum, hospitale, aptum ad docedum & alienum a pugnis tum elle oportet, sie debet tum in re noin cogitaioe & spe uxore & liberos habere. Quadoquidem hæcomnia Paulus eiuldem uerbi uinculo, cocludit. Ex quo cofequitur. Quot quemadmodum no sufficit, quempiam olim fuisse fobriu, modestum, vigilatem, & hospitale, sed opus sit, ut tum sie vigil, lobrius, modestus & hospitalis quando alciscitur in Episco pi munus. Ita no satis est, habuisse aliquem vxorem, & silios, sed requiritur ut habeat. Atq3 haud scio, num hac.a Pauli sentetia abhorreat. Quia neminem eligit paulus Episcopum, nisi prius ex eo suetudine, qua erga uxorem, liberos, & alios ex ercuit aptum Episcopali operi dinorit. Docet.n. Paulus, ex vira, & moribus vxoris & siliorum, argumentum dispensade eclesiae colligi debere An quis possit Eclesiam dei bene regere. Nam qui male preste domui non potest bene preesse Eclesiae.

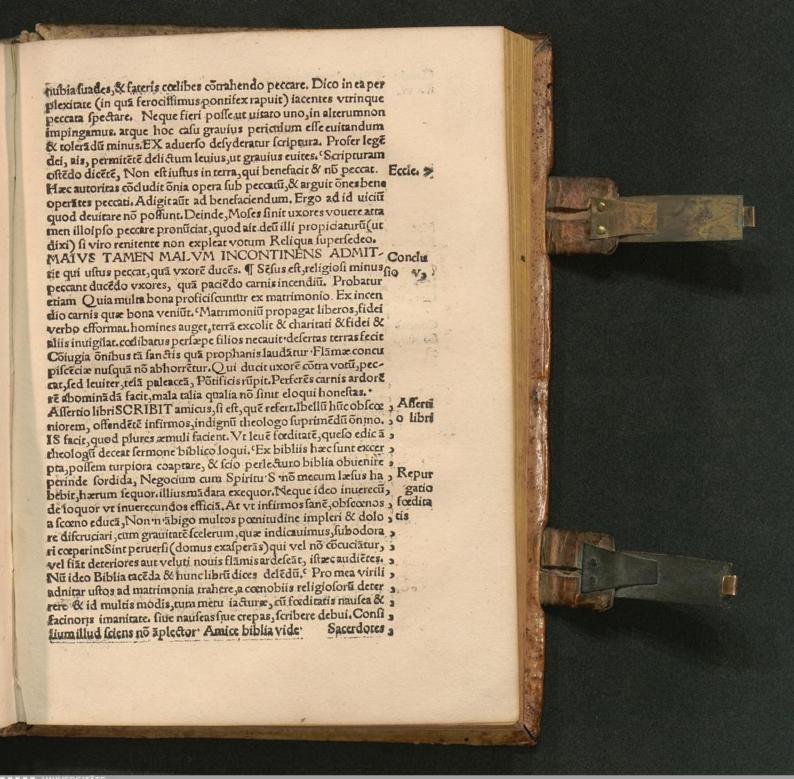
dem de presbyteris statuit Paulus. Constituas, ait oppidatim, Titura Pres byteros, sicur ego tibi ordinaram. Si quis est inculpatus, unius uxorismaritus, liberos habens fideles, no obnoxios luxui aut qui fint intractabiles. Oporter enim Episcopum esse inculpa rum ranqua dei dispensatorem. &c. Hic paulus Episcopos & pre byteros pares facit. officio, título, dignitate, & authoritate, Immo eosdem quos Paulum ante nucupauit pres byteros paululum post nuncupat episcopos. Arque rursusostendit argumeta & sig na frugiferi episcopi, Sed ne fieri quide porest, ut illa indicia colligas ex eo, qui nec uxorem, nec liberos, nec ministros haber, perpera igitur a paulo dissident Pontifices Roma. Fum ducentes Episcopi fascia dignum, qui nuqua uxore duxit, nullos educauit filios, neculla privata domumadministravit, Nos autem. Paulum emulari. cocludimus, in Episcoporum numerum non referendum nisi prius coniugem habuerit. In summa Paulus per inde coniugium exigit, atque scientiam. Nunc autem roma ponti, fatentur indignum episcopatu qui fuerit imperitus. Ergo sic concludent de uxore, Neminem eligi posse in presulem nisi prius saltem uni us uxoris fuitmaritus.

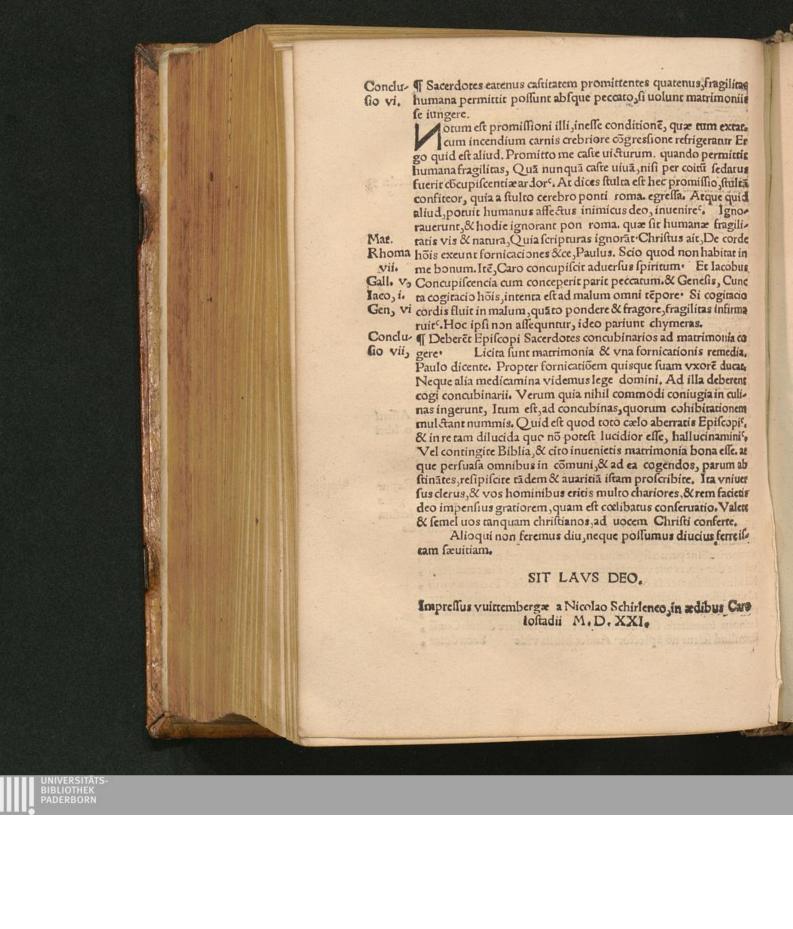
r quod inconueniens sequitur, Si nullum sinio eligenduur, nist tum existat unius mulieris, uir cum eligitur sicuti nullum eligune nist tum sis sciens. Nouimus leuitarum principes ux ores primum habuisse, deinde ecia; coniunctos ad officia taberna euli coaptatos, quod eernere licet Exo vi. Accepit uxorem Aaron Exo, 6 Elisabet. Eleazer accepit uxorem desiliabus Phutiel. Dubitans ad caput iii Numeri, seconserat. atq3 hec intueatur uerba Aaron aute Name 3 & silios eius constitues super cultum Sacerdorii. Exo. vi recenser Exo, 6, aut vxores Aaron & Eleazari Leuita, princi. & Exo. 18 sic scribitur & 28 Appleaadte Aaron, & silios siuos, ut sacerdorio iungātur, preterea apostoli suas uxores secum duxerunt, ergo clarum est uxoratos su i Coria, tsse Paulus quoq3 vxori copulatus suit, quod patet Phi.iiii. Nam viiii quæ est alia germana compar, quā vxor iugum crucis cum viro Phil, 4 portās sed non eā (vt suas cæteri) circumduxit, c ii Eras

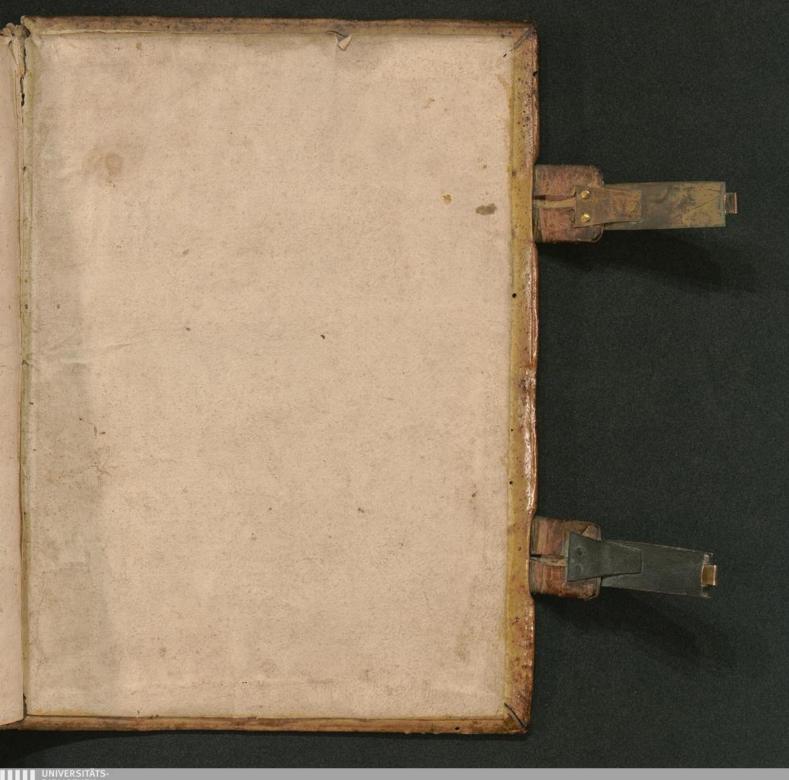

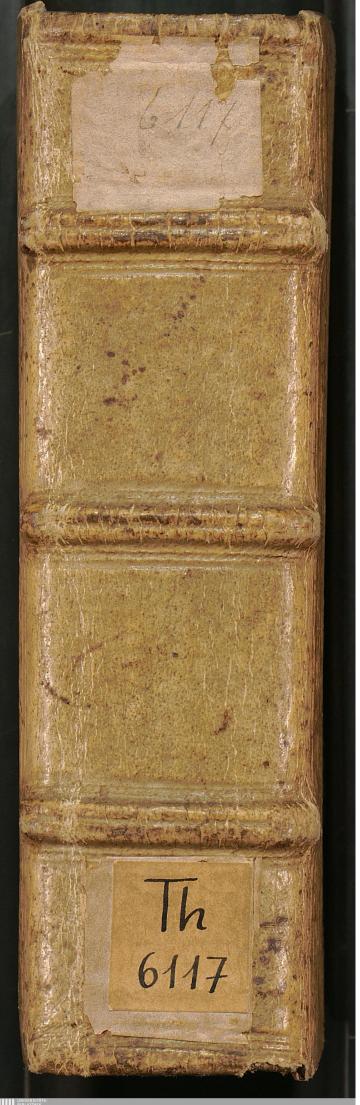

BIBLIOTHE PADERBOR